

GEOGRAFSKI POLOŽAJ HRVATSKE



HRVATSKE GEOGRAFSKE, POVIJESNE I UPRAVNE REGIJE

RELJEF HRVATSKE



Klimatska obilježja Hrvatske



Jadransko more

PONAVLJANJE

GEOGRAFSKI POLOŽAJ HRVATSKE



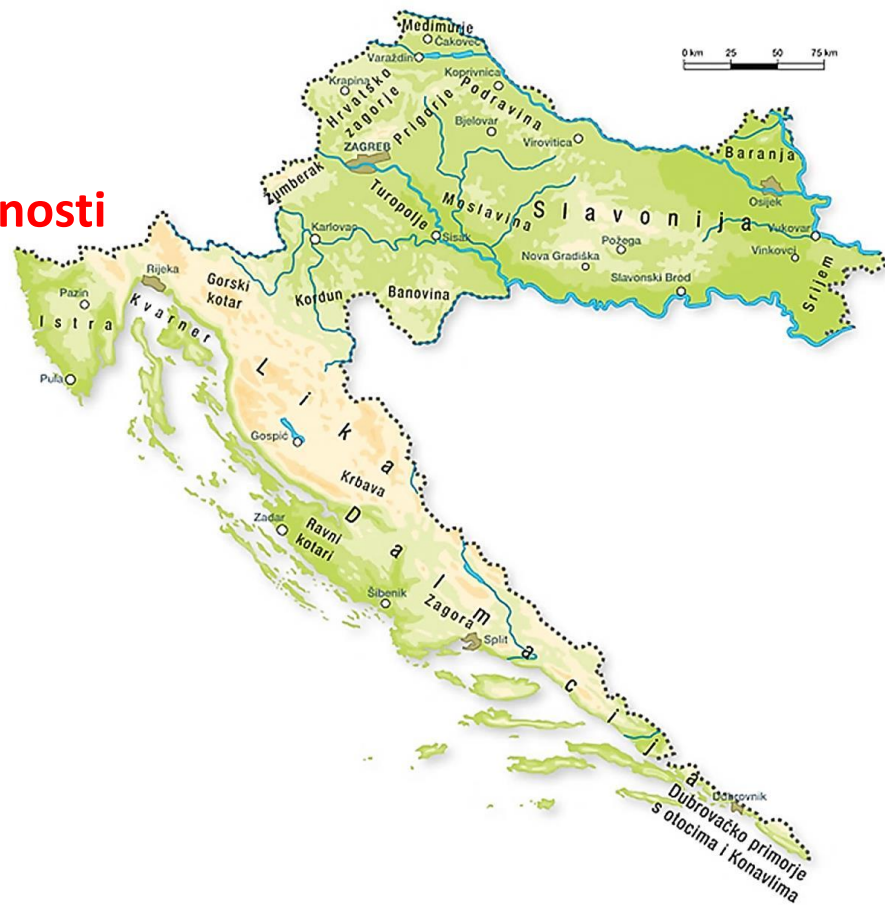
REPUBLIKA HRVATSKA

Površina: 56 594 km² (more 31 067 km²) 25. po površini u Europi

Broj stanovnika: 3,87 mil. st. (2021.)

Glavni grad: Zagreb (665 800 st – 2021.)

himna, zastava i grb – **simboli hrvatske državnosti**



GEOGRAFSKI POLOŽAJ

- GEOGRAFSKI **POLOŽAJ** položaj zemlje u odnosu na okolno područje (regije)
- **SREDNJOEUROPSKA, SREDOZEMNA I PODUNAVSKA** zemlja



GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ

– KRAJNJE TOČKE HRVATSKOG KOPNA:

- naselje Žabnik (Sv. Martin na Muri)
- Ilok
- rt Oštra
- otočić/hrid Galijula (Palagruža)
- rt Lako (Savudrija)

– GRANICE HRVATSKE:

- **KOPNO:** najdulja s BiH // najkraća s Crnom Gorom
- **MORE:** najdulja s Italijom // najkraća s Crnom Gorom



KULTURNO-CIVILIZACIJSKI KRUGOVI *koji su utjecali na Hrvatsku*

– tri kulturno-civilizacijska kruga:

1. SREDNJOEUROPSKI

- katolicizam, protestantizam i judaizam
- Njemački jezik

2. SREDOZEMNI

- katolicizam
- Talijanski (romanski) jezik

3. JUGOISTOČNOEUROPSKI ili BALKANSKI

- islam i pravoslavlje
- turcizmi





HRVATSKE GEOGRAFSKE, POVIJESNE I UPRAVNE REGIJE

REGIONALIZACIJA HRVATSKE

– tri **prirodnogeografske** regije:

1. panonsko-peripanonska

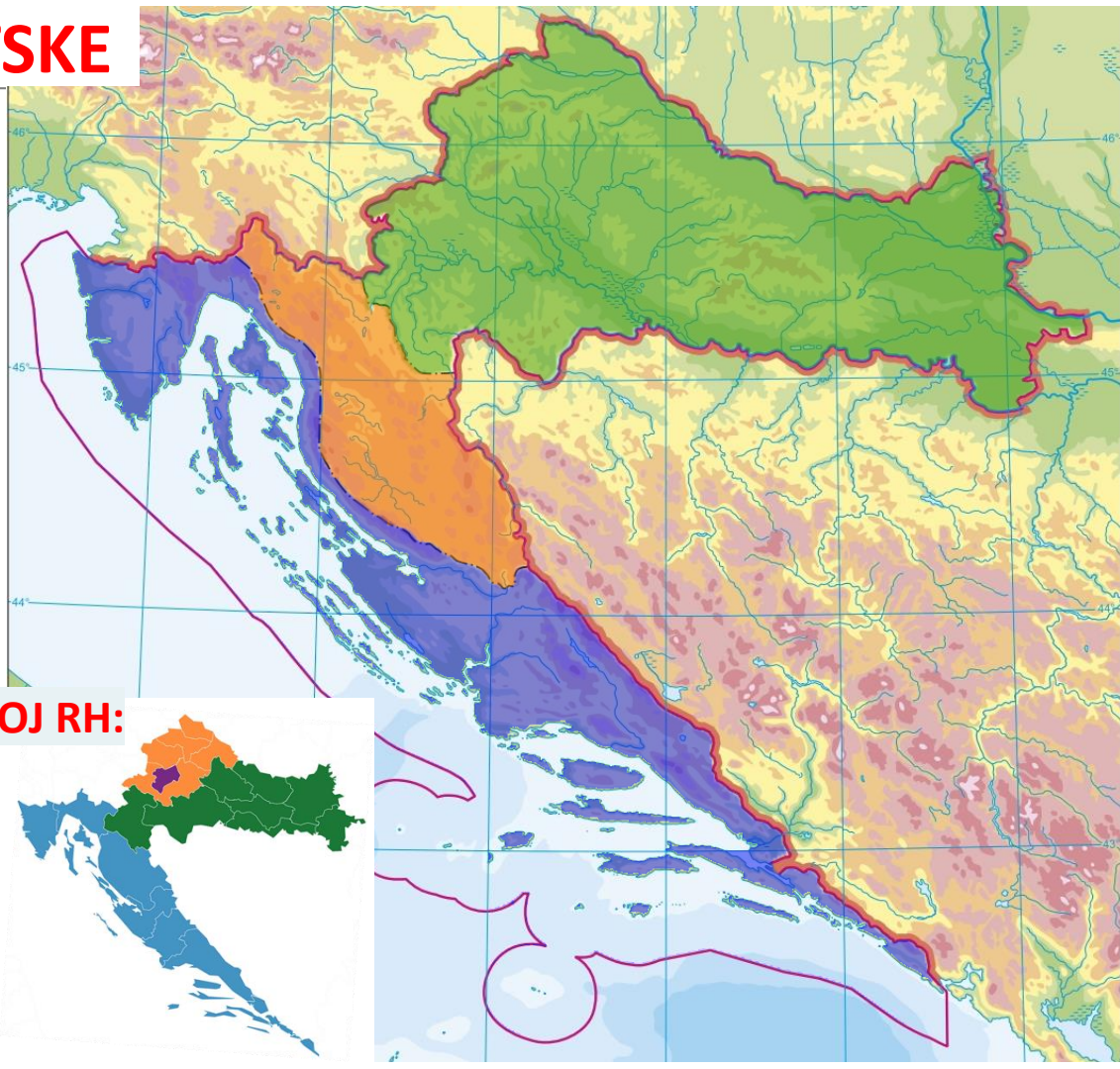
– 54% površine / 67% stanovništva

2. gorsko-kotlinska

– 14% površine / 2% stanovništva

3. primorska (jadranska)

– 32% površine / 31% stanovništva



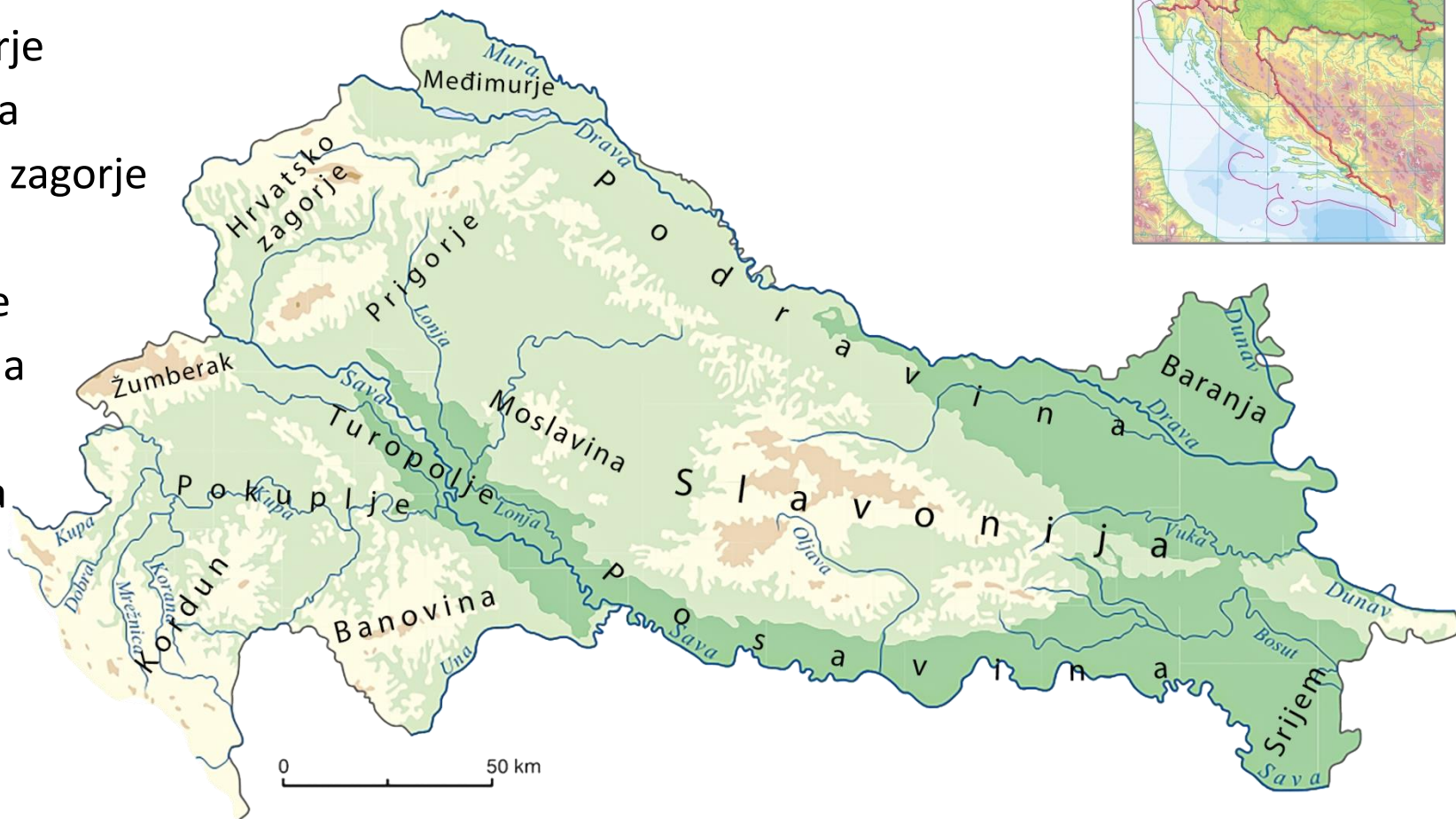
TERITORIJALNO-SAMOUPRAVNI USTROJ RH:

- **21** županija
- **128** upravna grada
- **428** općina
- **4 NUTS regije:** Panonska, Sjeverna, Jadranska Hrvatska i Grad Zagreb



PERIPANONSKO-PANONSKA HRVATSKA – REGIJE

- Međimurje
- Podravina
- Hrvatsko zagorje
- Pokuplje
- Turopolje
- Moslavina
- Kordun
- Banovina
- Posavina
- Baranja
- Srijem
- Slavonija



GORSKO-KOTLINSKA HRVATSKA – REGIJE

- Gorski kotar
- Lika
- Krbava



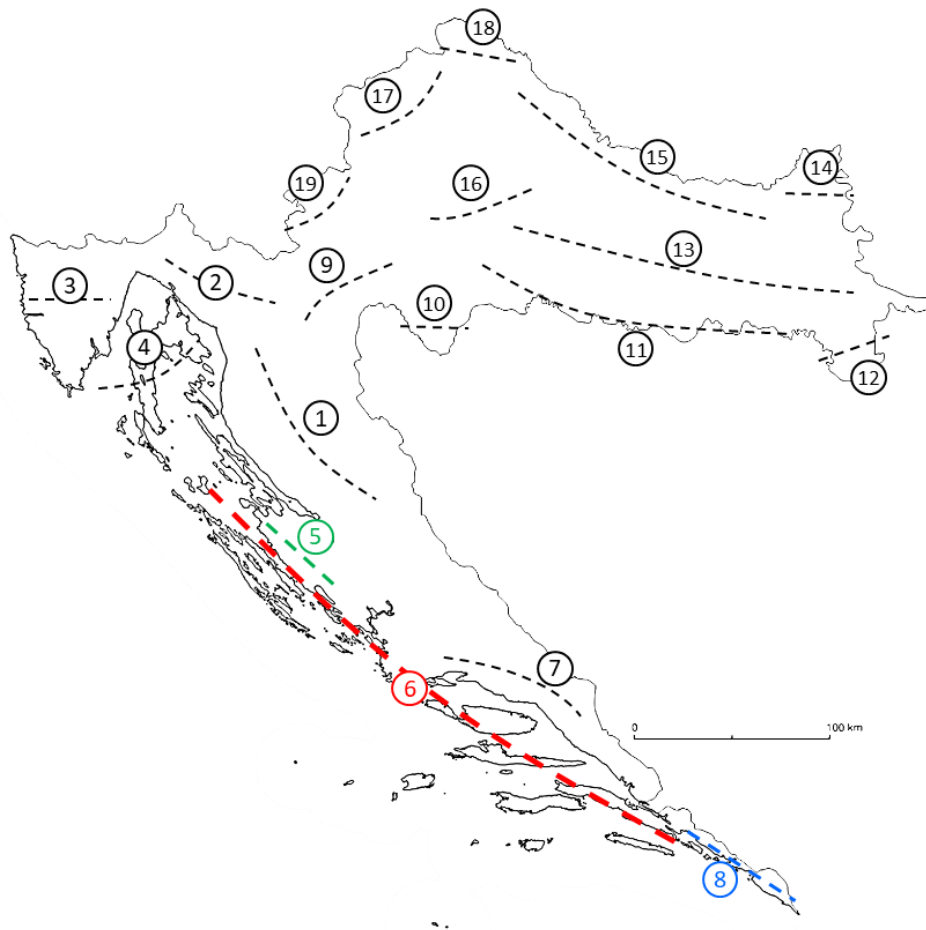
PRIMORSKA (JADRANSKA) HRVATSKA – REGIJE

- Istra
- Kvarner
- Dalmacija
- Konavle
- Dalmatinska zagora
- Bukovica
- Ravni kotari



TRADICIONALNE REGIJE HRVATSKE

1. Lika
2. Gorski kotar
3. Istra
4. Kvarner
5. Ravni kotari
6. Dalmacija
7. Dalmatinska zagora
8. Konavle
9. Kordun
10. Banovina
11. Posavina
12. Srijem
13. Slavonija
14. Baranja
15. Podravina
16. Moslavina
17. Hrvatsko zagorje
18. Međimurje
19. Žumberak





HRVATSKA I EUROPSKI PROMETNI SMJEROVI

HRVATSKI PROMETNI PRAG

- **najkraći put** između panonsko-peripanonskog i primorskog dijela Hrvatske
- promet se odvija prijevojima i tunnelima

– PRIJEVOJI:

- Delnička vrata – **724 m**
- Banska vrata – **1083 m**
- Vratnik – **698 m**
- Veliki Alan – **1406 m**
- Oštarijska vrata – **928 m**
- Mali Alan – **1045 m**
- Prezid – **766 m**

– TUNELI:

- Mala Kapela – **5 821 m**
- Sveti Rok – **5 679 m**



PANEUROPSKI PROMETNI PRAVCI

– paneuropski koridori koji prolaze Hrvatskom:

- **X** (Salzburg – Ljubljana – Zagreb – Skopje – Solun)
- **Vb** (Budimpešta – Zagreb – Rijeka)
- **Vc** (Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Ploče)
- **VII** – rijeka Dunav (od Njemačke do Crnog mora)



RELJEF HRVATSKE



VRSTE STIJENA

- **magmatske** (**vulkanske**) – **1%** površinskih stijena RH // **najmanje zastupljene**
- **metamorfne** (**preobražene**) – **2 - 4%** površinskih stijena RH // **najstarije**
- **sedimentne** (**taložne**) – **oko 95%** površinskih stijena RH // **najmlađe** i **najzastupljenije**



OBlici RELJEFA HRVATSKE

– oblici reljefa RH:

– **krški**

– **riječni**

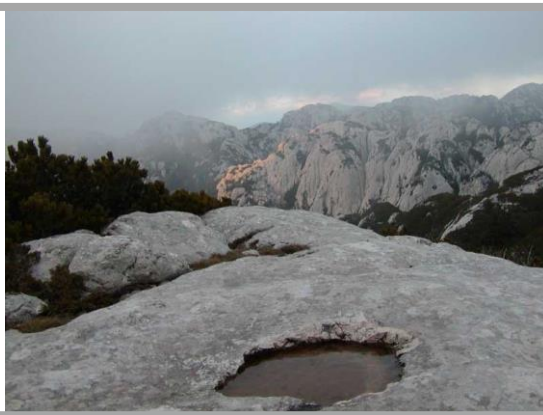
– **padinski**

– **obalni** reljef

KRŠKI RELJEF

- obuhvaća primorski i gorski dio Hrvatske – **više od 50% površine RH**
- vezan je za vodopropusne i topljive **vapnence** i **dolomite**
- krški reljefni oblici:
 - **površinski**: kamenice, škrape, ponikve, uvale, krška polja (Gacko, Ličko, Krbavsko, Imotsko...), zaravni u kršu...
 - **u unutrašnjosti**: špilje i jame
- špiljski sustav **Đulin ponor-Medvedica** kod Ogulina (16,4 km) – najveća špilja u RH
- **Lukina jama – Trojama** u NP Sj. Velebit (1421 m duboka – među 20 najdubljih jama u svijetu) – najdublja jama u RH
- **sedrene pregrade (barijere)** – nastale taloženjem kalcijeva karbonata iz vode – Plitvička jezera, slapovi Krke
- špiljski ukras – **sige** (stalagmiti, stalaktiti i stalagnati)

KAMENICE



ŠKRAPE



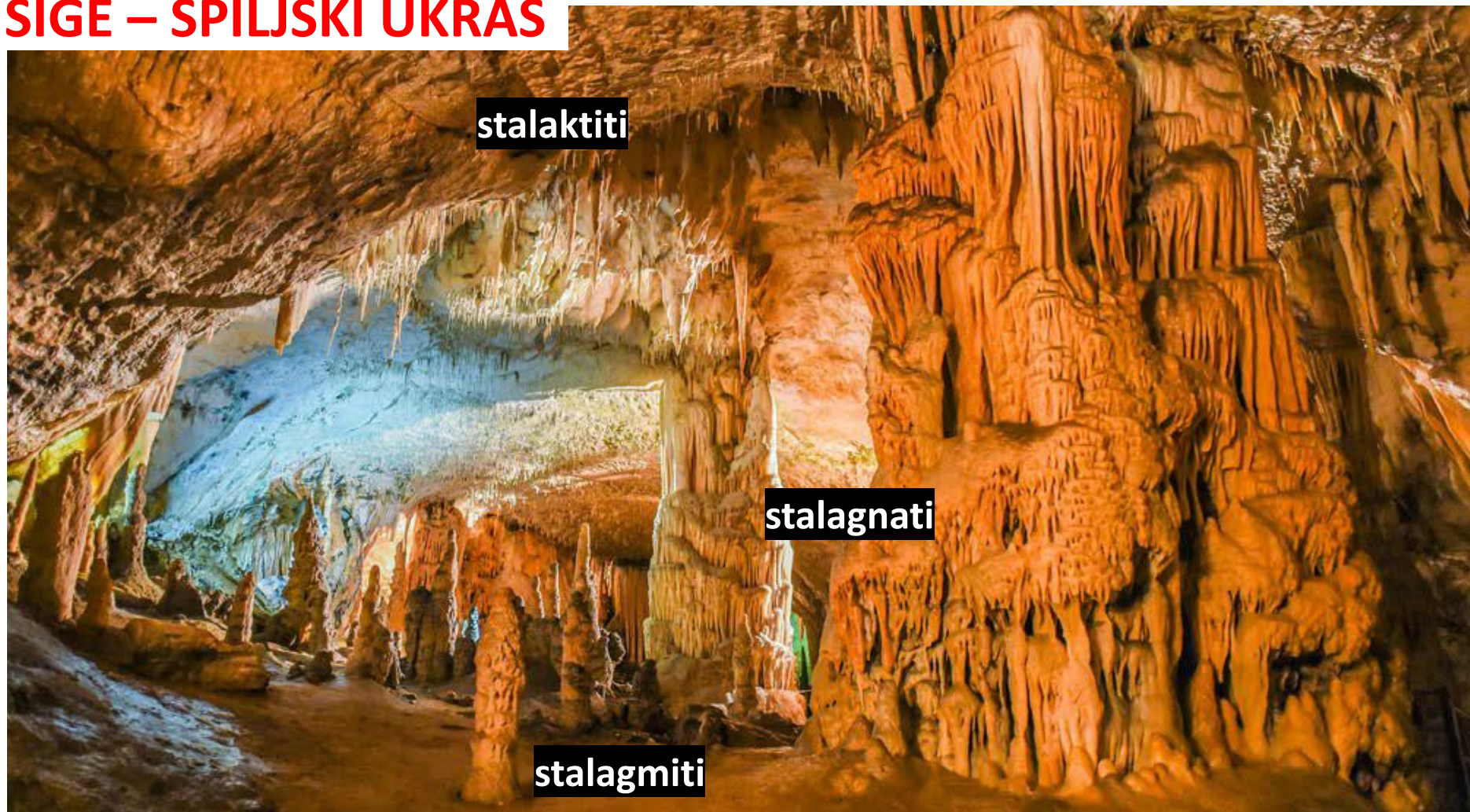
PONIKVE



SEDRENE BARIJERE



SIGE – ŠPILJSKI UKRAS

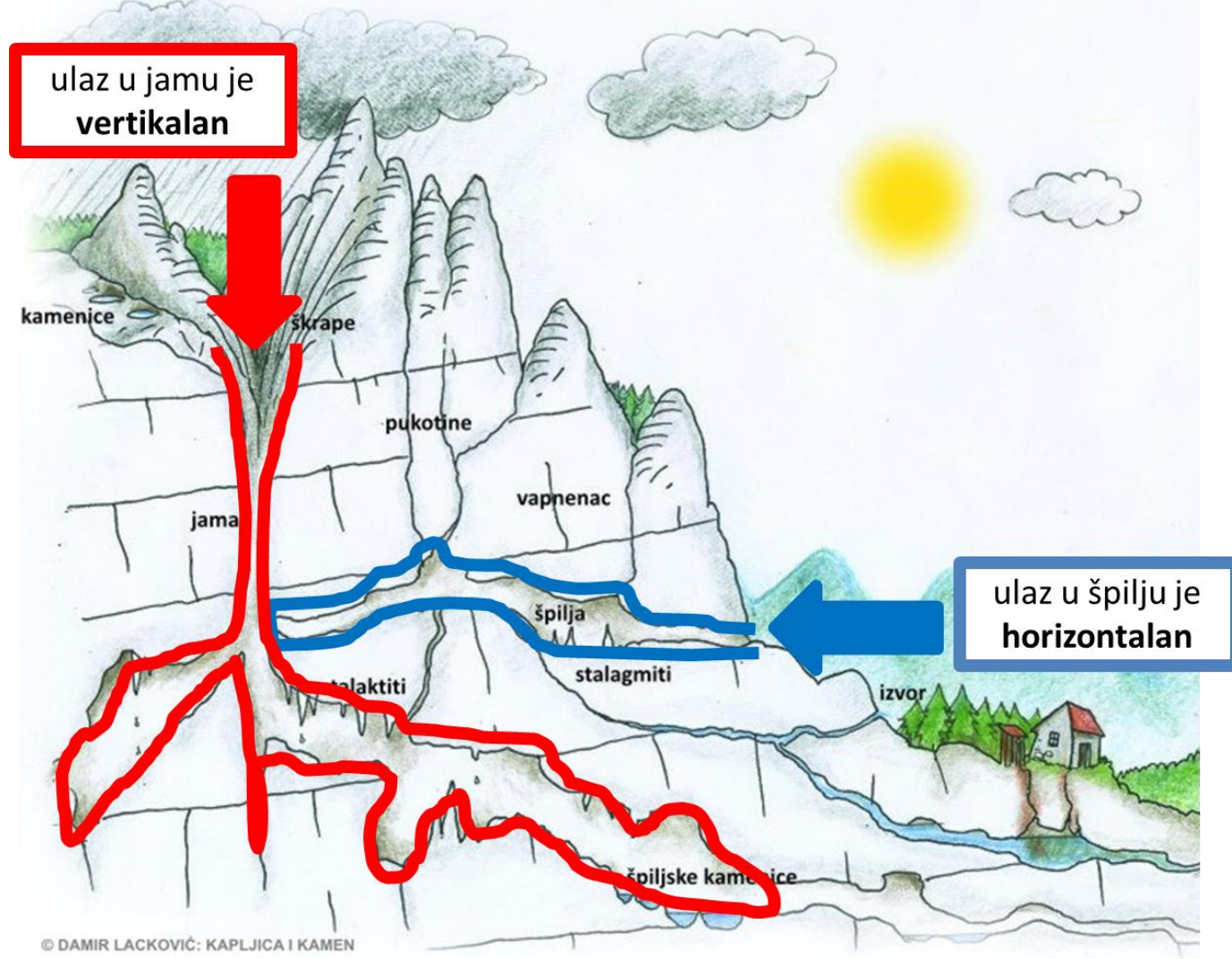


KRŠKA POLJA



POLJE	NADMORSKA VISINA (m)	POVRŠINA (km ²)	REGIJA
Ličko polje (sustav od pet manjih polja)	565 – 590	465	Lika
Imotsko polje (u Hrvatskoj se nalazi 45 km ²)	248 – 283	95	Dalmacija, Hercegovina
Gacko polje	425 – 481	80	Lika
Krbavsko polje	626 – 740	67	Lika
Sinjsko polje	295 – 301	64	Dalmacija
Ogulinsko polje	323	63	Gorski kotar, Lika, Kordun
Petrovo polje	260 – 330	57	Dalmacija
Vrgoračko polje	59 – 66	37	Dalmacija
Dicmo	315 – 319	35	Dalmacija
Kosovo polje	200 – 300	34	Dalmacija

Špilje i jame



OBALNI RELJEF

- prisutan uglavnom na jadranskoj obali
- Jadranska obala nastala je prije **11 700 god** – potapanjem nižih dijelova reljefa nastali su **zaljevi i kanali**, a viši dijelovi su postali **otoci**
- zbog kratkog vremena valovi nisu još stigli oblikovati **klifove** na obali
- rijeke su oblikovale **deltu** (Neretva) i **kanjone** (Cetina, Zrmanja i Krka)

RIJEČNI RELJEF

- najčešći oblik reljefa u panonsko-peripanonskom dijelu Hrvatske
- rijeke svojim djelovanjem stvaraju **naplavne ravni (poloje), meandre, riječne terase, riječne otoke, mrtvaje...**
- najniži dijelovi poloja su **močvare** – Lonjsko polje, Kopački rit, Crnac polje, Jelas polje, Crna mlaka



MEANDRI

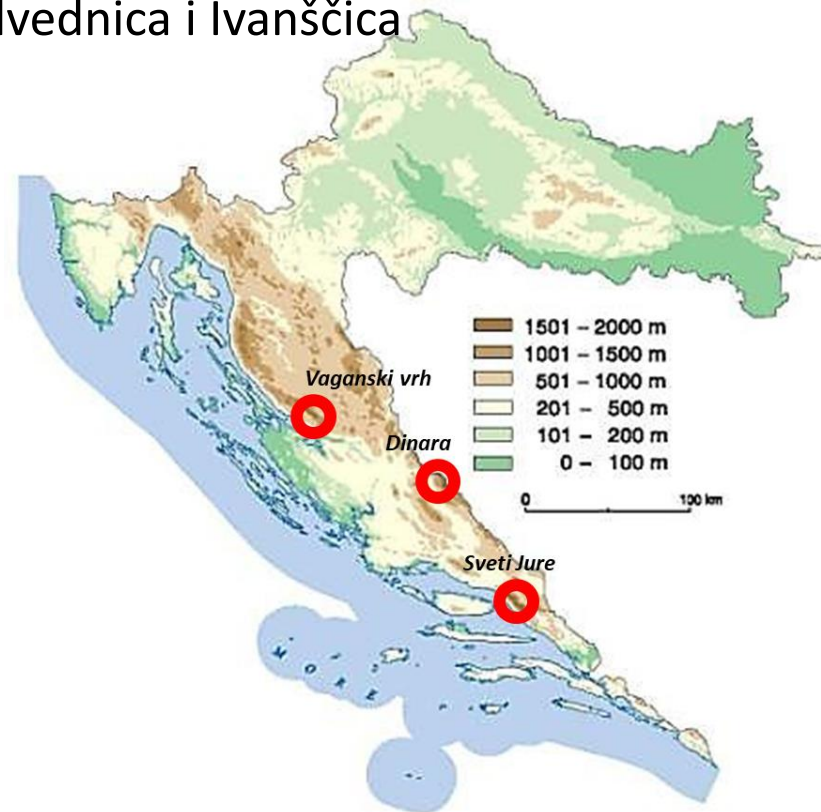


POLOJ

RELJEF – NIZINSKA ZEMLJA

- Hrvatska je pretežito nizinska zemlja – **79% površine ispod 500 m**
- **najviše planine** – Dinara, Plješevica, Velika Kapela, Risnjak, Velebit i Biokovo; u panonskoj Hrvatskoj – Žumberačko gorje, Medvednica i Ivanščica
- **najviši vrh** – **Dinara** – 1 831 m
- Biokovo – **Sveti Jure** – 1762 m
- Velebit – **Vaganski vrh** – 1757 m

Visinska zona	Udio visinske zone	Naseljenost zone
0 – 200 m	54%	85%
200 – 500 m	25%	13%
500 – 1000 m	17%	2%
1000 – 1831 m	4%	0%



RELJEF HRVATSKE VRHOVI



RELJEF HRVATSKE

PLANINE I GORE



RELJEF HRVATSKE

KRŠKA POLJA I POLOJI



A dramatic landscape of a sea bay with steep, rocky mountains in the background and a small lighthouse on a distant shore. The scene is misty and atmospheric, with the sea in the foreground and the mountains rising steeply from the water's edge. The text "Klimatska obilježja Hrvatske" is overlaid at the bottom in a large, white, sans-serif font.

Klimatska obilježja Hrvatske

KLIMATSKI FAKTORI (MODIFIKATORI)

- na klimatska obilježja Hrvatske najviše djeluju **3 klimatska faktora** (modifikatora):

1. GEOGRAFSKA ŠIRINA

- umjerene geografske širine (od 42° do 46° s.g.š.)

2. ODNOS KOPNA I MORA

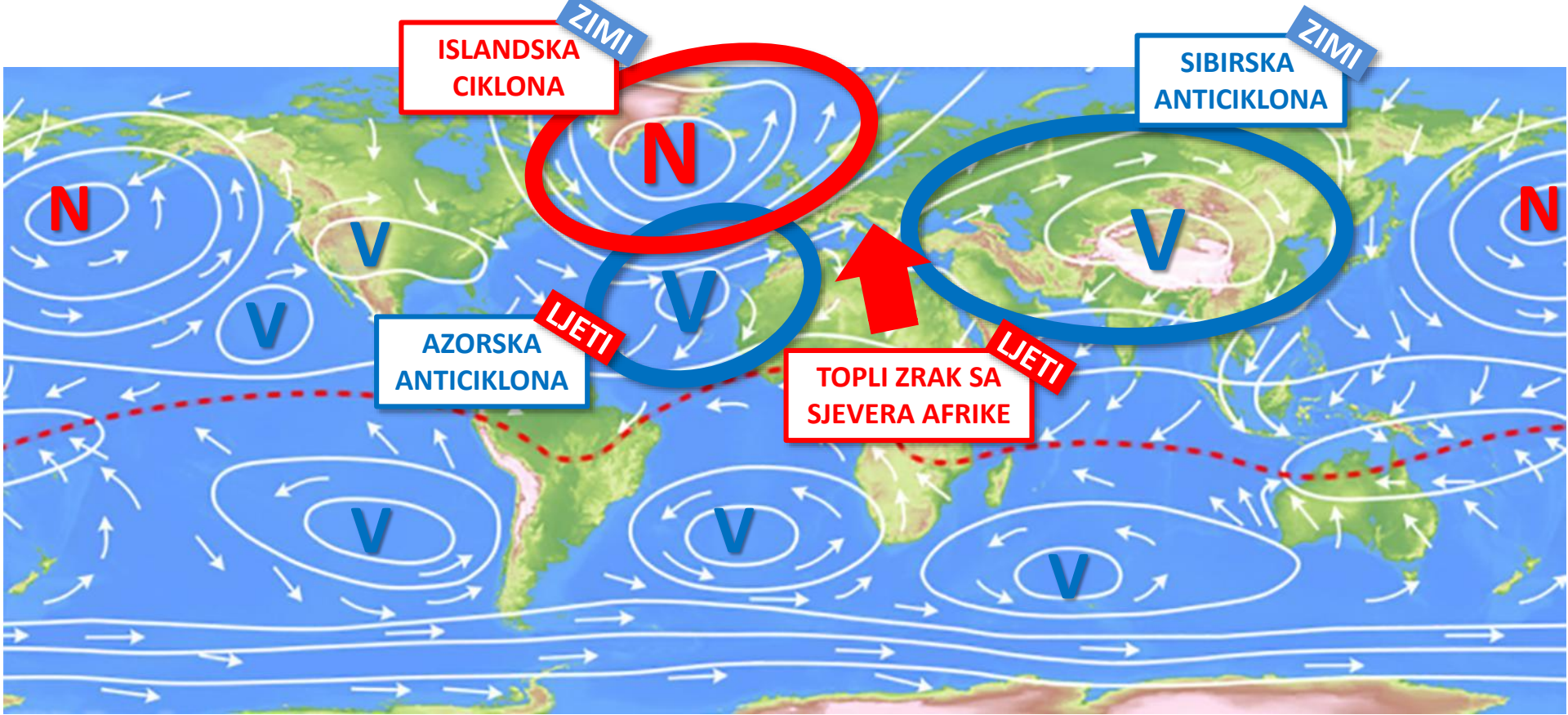
- utjecaj Sredozemnog mora i Atlantika (zračne mase – ciklone i anticiklone, Golska struja)

3. RELJEF

- pružanje reljefa (obala i Panonska nizina)

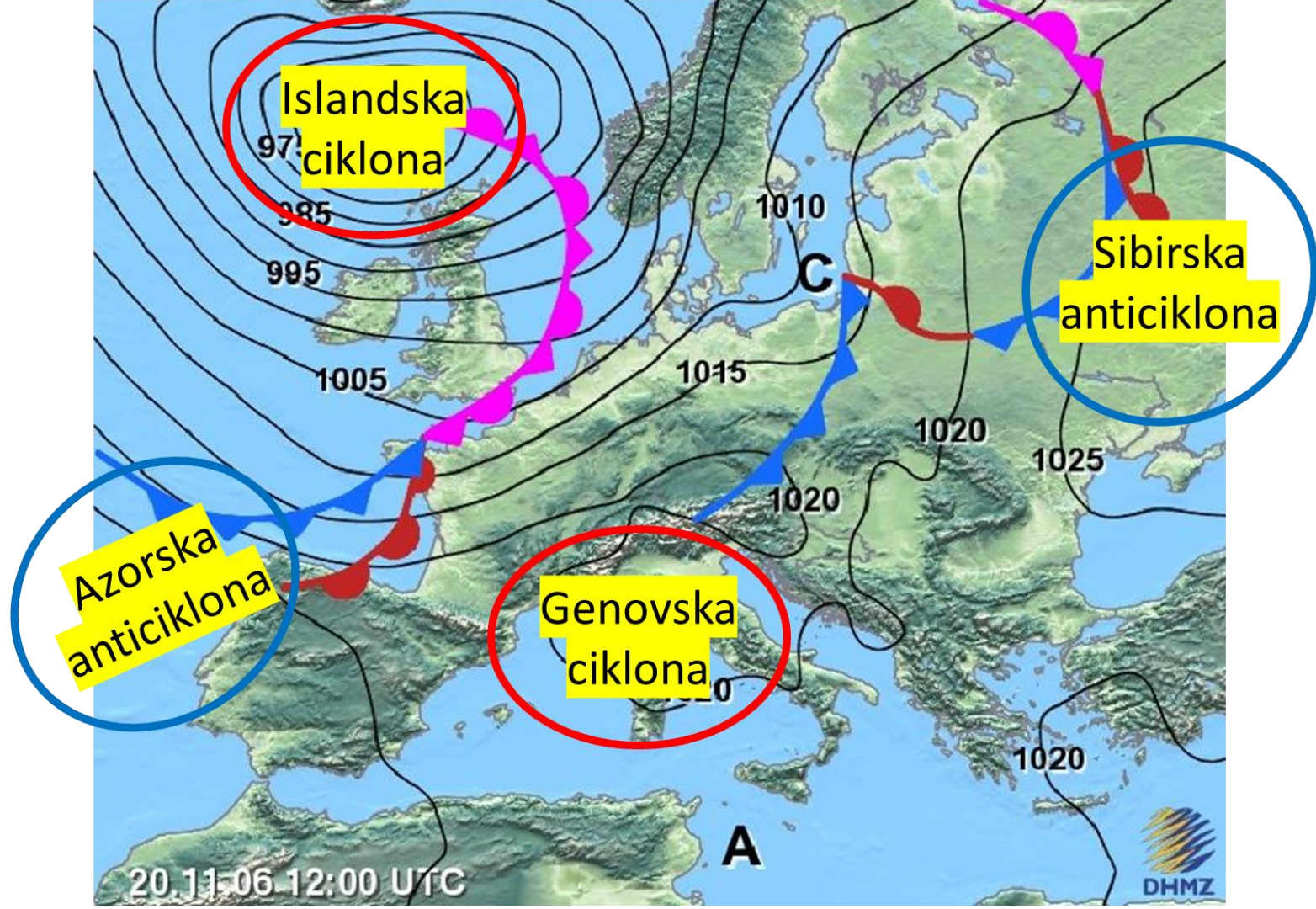
ZRAČNE MASE – CIKLONE I ANTICIKLONE

- **zračne mase** koje utječu na vrijeme u Hrvatskoj:
- **ciklone** – nastaju nad oceanima i donose **kišovito i nestabilno vrijeme**
 - **Islandska ciklona** (zimi)
 - **Genovska ciklona**
- **anticyklone** – donose **stabilno vrijeme bez naoblake**
 - **Azorska anticyklona** (ljeti)
 - **Sibirska anticyklona** (zimi)
- ljeti na naše područje pristiže **vruća zračna masa sa sjevera Afrike** – donosi ljetne vrućine



N – **niski** tlak zraka (**ciklona**) – ispod 1013 hPa

V – **visoki** tlak zraka (**anticklona**) – iznad 1013 hPa



UTJECAJ RELJEFA NA KLIMU I VRIJEME

PANONSKA NIZINA

CIKLONI
SA ZAPADA

ALPE



- **hladan zrak** zaustavlja se iznad panonsko – peripanonskog dijela (**Panonska nizina**)
- **Dinaridi** sprječavaju utjecaj Jadranskog mora
- **Alpe** sprječavaju prodor ciklona sa zapada

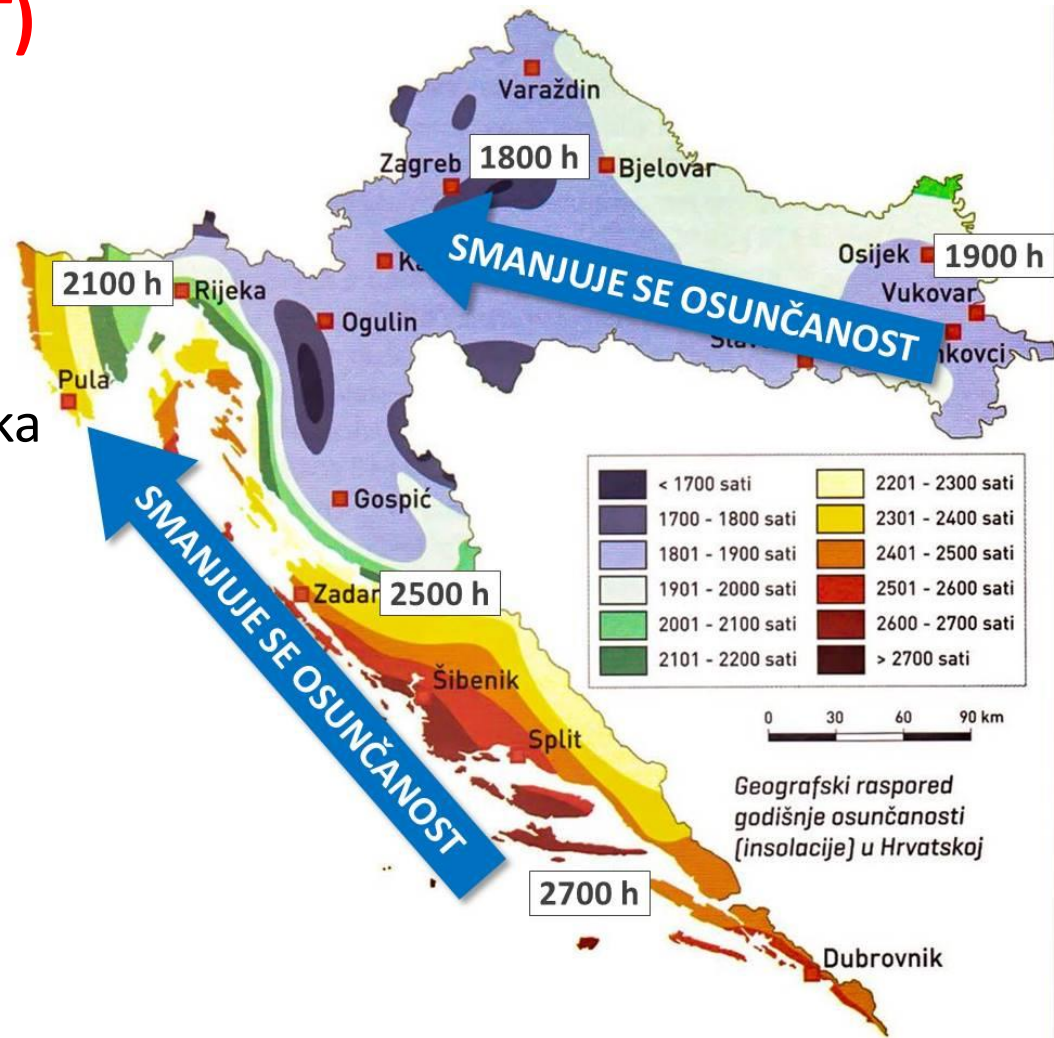
TOPLI ZRAK

DINARIDI



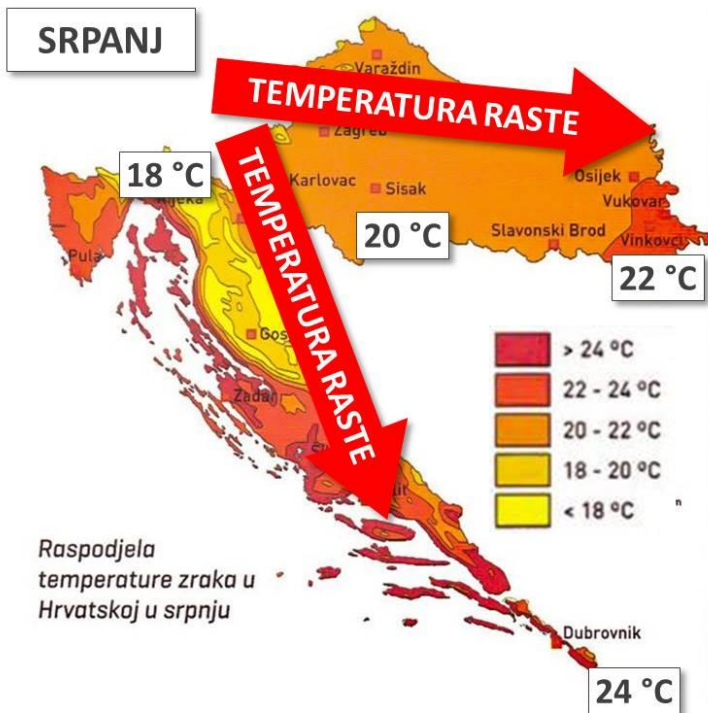
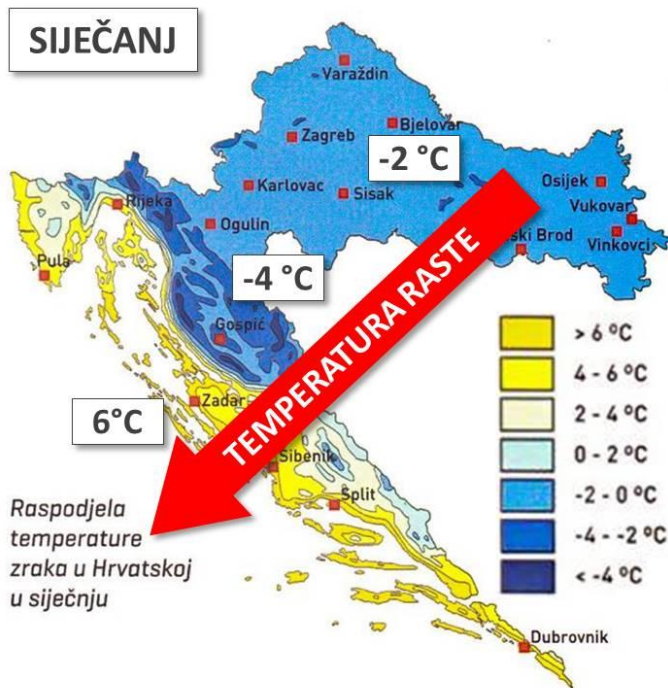
INSOLACIJA (OSUNČANOST)

- **insolacija** – broj sunčanih sati godišnje
- smanjuje se od juga prema sjeveru (primorska Hrv.) i od istoka prema zapadu (panonska Hrv.) – **najviše sunčanih sati ima Hvar**



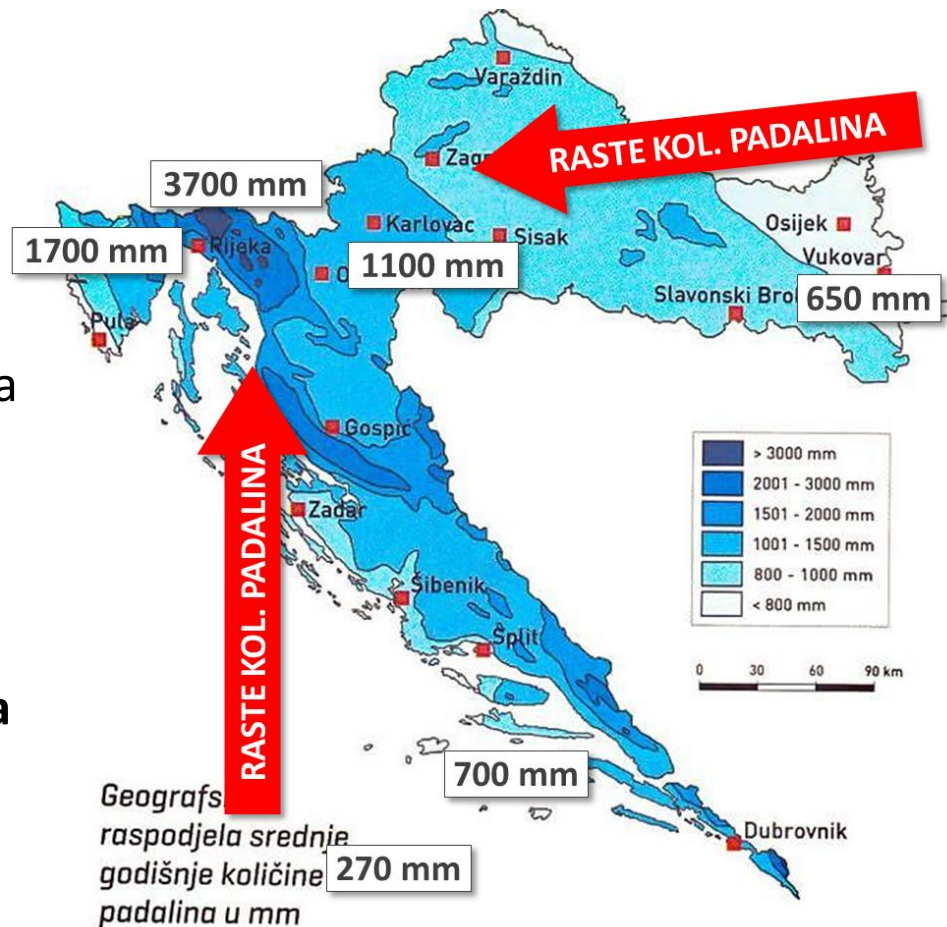
SREDNJE SIJEČANJSKE I SRPANJSKE TEMP. ZRAKA (°C)

- **temperature** rastu od kopna prema obali i od zapada prema istoku
 - utjecaj **kontinentalnosti** – istočni dio panonske Hrv. ima više temp. od zapadne
 - najniže temp. u gorskim dijelovima

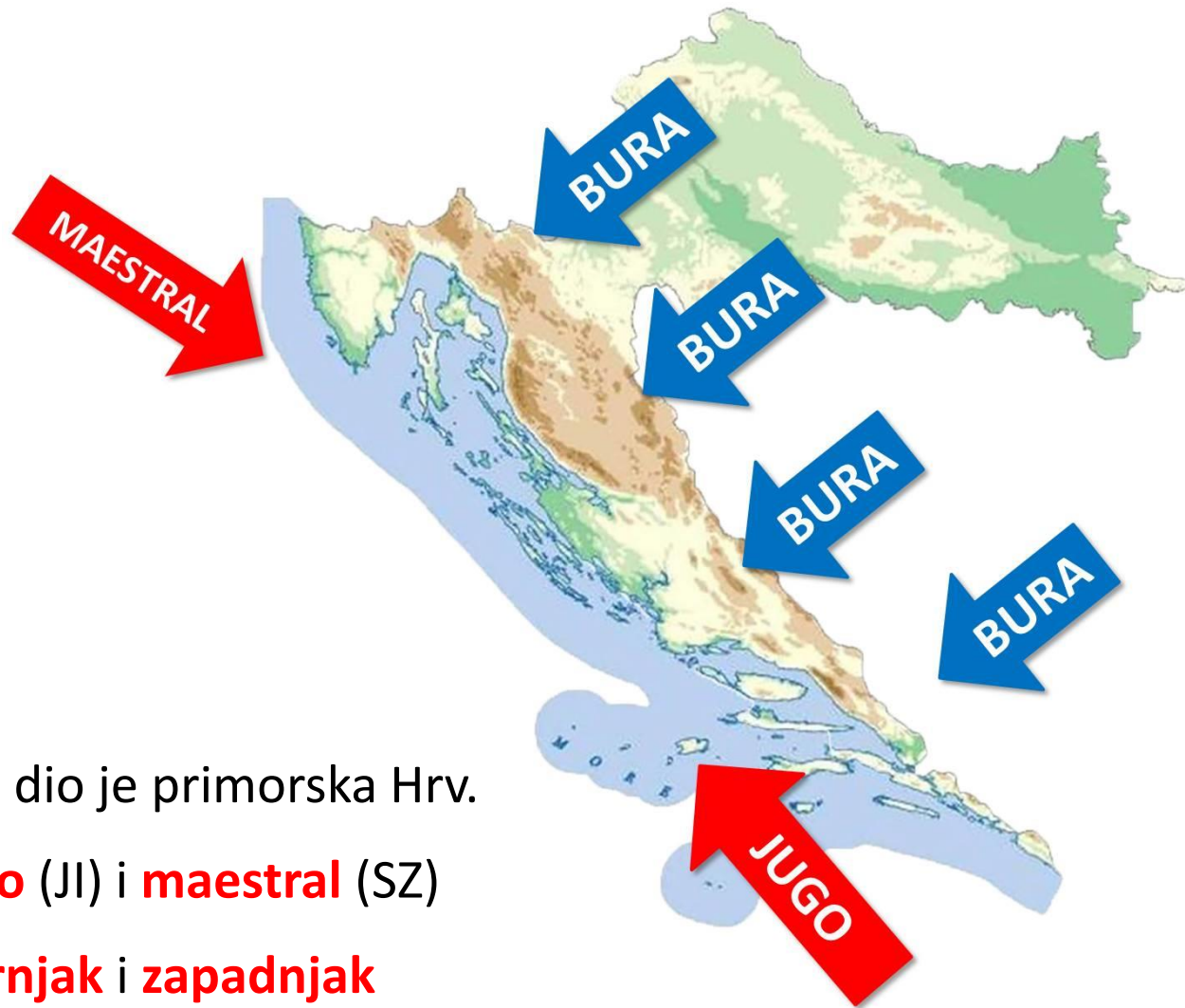


SREDNJA GODIŠNJA KOLIČINA PADALINA (mm)

- **količina padalina** – izražava se u mm
- padaline donose ciklone – **Islanska** i **Genovska**
- **najviše padalina** imaju **gorski predjeli** (*Risnjak – 3700 mm*), a **najmanje** pučina (*Palagruža – 270 mm*) i **istočni dijelovi** panonske Hrv. (*Vukovar – 650 mm*)
- količina padalina se smanjuje **od zapada prema istoku** i **od kopna prema obali**



VJETROVI



- **vjetrovi** – najvjetrovitiji dio je primorska Hrv.
- na obali – **bura** (SI), **jugo** (JI) i **maestral** (SZ)
- u unutrašnjosti – **sjevernjak** i **zapadnjak**

Jadransko more



VELIČINA

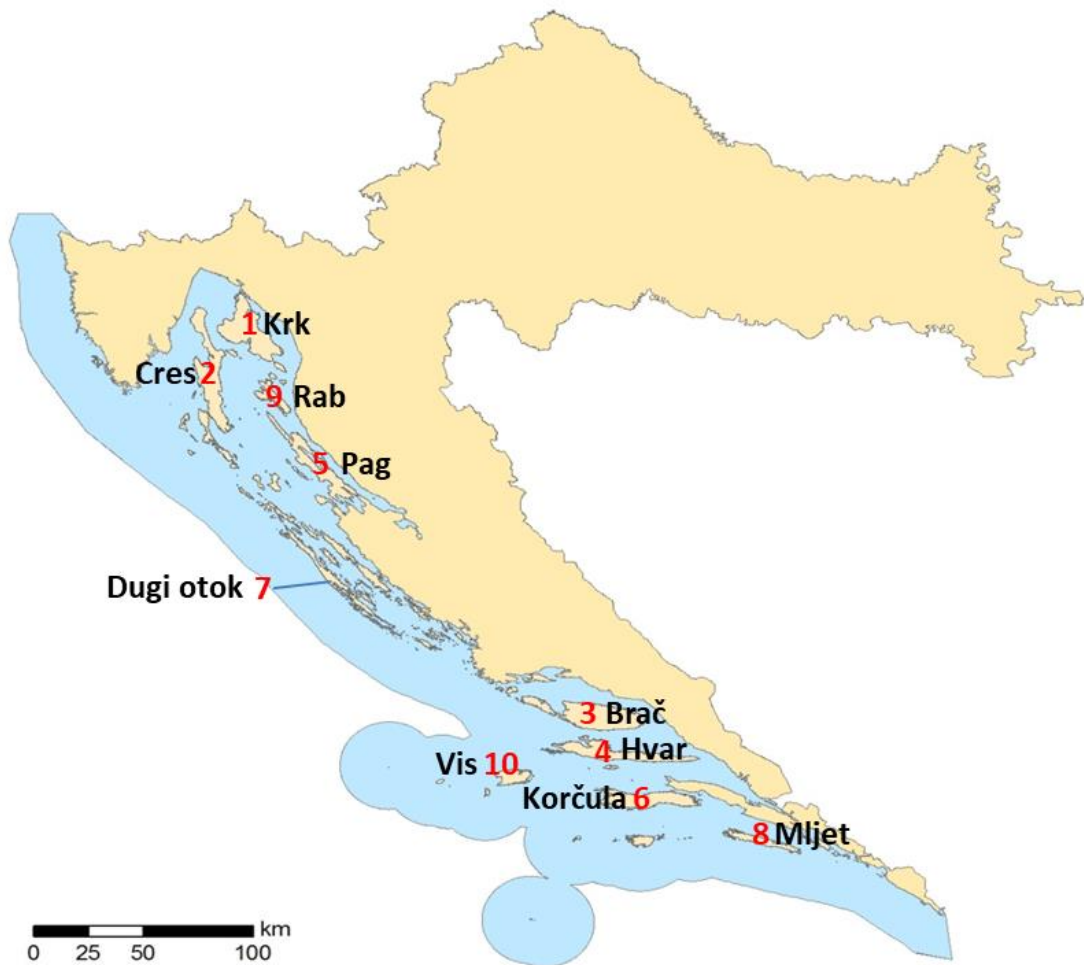
- Jadransko more je zaljev Sredozemnog mora (odvojen **Otrantskim vratima**)
- površina: **138 000 km²**
- hrvatski dio **31 067 km²**
- indeks razvedenosti obale **3,6** (11,9)
- najveća izmjerena dubina – **1 233 m**
- prosječna dubina **173 m**
- **sjeverni dio plići, južni dio dublji**
- **oko 3/4 pliće od 200 m**
- **istočna obala razvedena, zapadna nerazvedena**



-  GRANICA UNUTARNJEG MORA
-  UNUTARNJE MORE
-  GRANICA TERITORIJALNOG MORA
-  TERITORIJALNO MORE
-  EPIKONTINENTALNI POJAS



OTOCI JADRANSKOG MORA



Otok	Površina (km ²)
Krk	405,78
Cres	405,78
Brač	394,57
Hvar	299,66
Pag	284,56
Korčula	276,03
Dugi otok	114,44
Mljet	100,41
Rab	90,84
Vis	90,26

1246 otoka, otočića i hridi

SVOJSTVA JADRANSKOG MORA

SALINITET

- prosječna slanoća je **38‰** – solane Nin, Pag i Ston (**20% hrvatskih potreba**)
- **južni dio je slaniji** od sjevernog jer se u sjeverni Jadran ulijeva **rijeka Po** a u južni dolazi voda iz Sredozemlja

PROZIRNOST i BOJA

- prozirnost Jadrana je između **22 i 33 m**, na pučini do **56 m**
- velika prozirnost radi **siromaštva životinjskog svijeta**
- boja je **modra** – posljedica podloge, obilježja vode, količine mikroorganizama u vodi
- Jadran je **siromašan morskim životom**, ali **bogat brojnošću životinjskih i biljnih vrsta** (od 6 do 7 000 biljnih i životinjskih vrsta)
- oko **95% površine je prirodne čistoće** – pogodno za turizam
- najonečišćeniji dijelovi su **sjeverni Jadran** (ušće rijeka Po) i **obala većih gradova**